

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Факультет лінгвістики**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан ФЛ

_____ Наталія САЄНКО
(підпис) (ініціали, прізвище)

« _____ » _____ 2020 р.

КУЛЬТУРА НАУКОВОГО ТЕХНІЧНОГО МОВЛЕННЯ ФАХІВЦЯ
(назва кредитного модуля)

**РОБОЧА ПРОГРАМА
кредитного модуля**

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

спеціальність усі спеціальності

форма навчання заочна

Ухвалено методичною комісією
факультету лінгвістики
Протокол від _____ . 2020 р. № _____

Голова методичної комісії
_____ Світлана ІБРАГІМОВА

Робоча програма кредитного модуля «Культура наукового технічного мовлення фахівця» складена відповідно до програми навчальної дисципліни «Культура наукового технічного мовлення фахівця»

Розробники робочої програми:

ст. викладач, канд. пед. наук Неоніла ТІЛЬНЯК

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (підпис)

ст. викладач Лілія СИДОРЕНКО

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (підпис)

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри
української мови, літератури та культури
(повна назва кафедри)

Протокол від 27 травня 2020 року № 9

Завідувач кафедри

_____ Олена ОНУФРІЄНКО

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«__» _____ 2020 р.

1. Опис кредитного модуля

Рівень ВО, спеціальність, форма навчання	Загальні показники	Характеристика кредитного модуля
Рівень ВО <i>перший(бакалаврський)</i>	Назва дисципліни <i>Культура наукового технічного мовлення фахівця</i>	Лекції <i>6 год.</i>
Спеціальність <i>усі спеціальності</i>		
	Цикл <i>загальної підготовки</i>	Практичні <i>2 год.</i> Самостійна робота <i>52 год.</i>
	Статус кредитного модуля <i>вибірковий</i>	
Форма навчання <i>заочна</i>	Семестр 1 або 2	Вид та форма семестрового контролю <i>залік, усний</i>

Кредитний модуль «Культура наукового технічного мовлення фахівця» викладають на I курсі для студентів технічних спеціальностей. Дисципліна належить до циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки. Курс передбачає підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності студентів, практичне оволодіння основами наукового стилю української мови, що забезпечить професійне спілкування на високому рівні.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Культура наукового технічного мовлення фахівця» разом з дисциплінами «Іноземна мова», «Історія науки і техніки» формує гуманітарну складову в програмі підготовки майбутнього фахівця.

2. Мета та завдання кредитного модуля

2.1. Метою кредитного модуля є формування у студентів здатностей:

- здійснювати пошук науково-технічної інформації у віртуальному просторі із забезпеченням процедур академічної доброчесності .
- володіти мовностилістичними засобами наукового тексту;
- визначати, оцінювати та запобігати різним формам порушень академічної доброчесності науковця;
- успішно презентувати результати своєї наукової діяльності;
- володіти науково-технічною термінологічною лексикою.

2.2. Основні завдання кредитного модуля.

Згідно з вимогами програми навчальної дисципліни студенти після засвоєння кредитного модуля мають продемонструвати такі результати навчання:

знання :

- вимог до написання та оформлення академічних наукових текстів;
- інтелектуальної власності в освіті та науці;
- предметно-логічну структуру і етапи створення наукового тексту;
- умов ефективного наукового спілкування;
- жанрових різновидів наукового стилю, ознак української наукової мови;
- особливостей конспектування, анотування, реферування наукових джерел;
- мовних засобів організації наукової інформації в науковому тексті;
- обов'язкових вимог оформлення наукової інформації;
- композиційно–логічну побудову усної наукової доповіді, повідомлення, виступу.

уміння:

- аналізувати тексти наукового стилю різних жанрів;
- імплементувати досвід формування культури академічної доброчесності та запобігання проявам академічної нечесності;
- працювати з навчальною, навчально–методичною, науковою, довідниковою літературою;
- використовувати норми мовного оформлення наукових текстів різних жанрів у професійній сфері;
- створювати і редагувати текст наукової роботи згідно з вимогами наукового стилю, в тому числі з використанням інформаційних технологій відповідно до чинних в Україні стандартів.

3. Структура кредитного модуля

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практ.	СРС
1	2	3	4	5
Розділ 1. Культура мови й культура мовлення				
<i>Тема 1.1. Предмет та завдання курсу, його наукові основи.</i>	3	1	-	2
<i>Тема 1.2. Загальна характеристика наукового стилю мовлення</i>	3	1	-	2
<i>Тема 1.3. Становлення та розвиток термінів. Культура термінотворення</i>	8	-	-	8
Разом за розділом 1	14	2	-	12
Розділ 2. Академічна доброчесність та основи академічного письма				

Тема 2.1. Джерела наукової та освітньої інформації й інформаційний пошук	8	-	-	8
Тема 2.2. Академічна культура, академічна доброчесність	3	1	-	2
Тема 2.3. Мистецтво написання академічних текстів	3	1	-	2
Разом за розділом 2	14	2	-	12
Розділ 3. Культура усного наукового мовлення				
Тема 3.1 Мовленнєвий етикет як компонент комунікації студентів та спеціалістів.	7	1	-	6
Тема 3.2. Культура ораторської і наукової дискусивно-полемічної мови.	7	1	-	6
Разом за розділом 3	14	2	-	12
ДКР	10	-	-	10
Залік	8	-	2	6
Всього годин	60	6	2	52

4. Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)
1	<p>Лекція 1. Предмет та завдання курсу, його наукові основи. Поняття культури мови й культури мовлення. Основні комунікативні ознаки культури мовлення. Становлення і розвиток наукового стилю. Особливості наукового стилю в українській мові. Мовні формули та мовні штампи у науковому стилі.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Функціонування державної мови в науковій сфері. 2. Мова й література в системі культурних цінностей українського суспільства. 3. Функціональні різновиди української літературної мови. Їхні основні ознаки. 4. Науковий, офіційно-діловий, розмовний (кодифікований) стилі літературної мови як основа мови фаху. 5. Характеристика лексичного складу української літературної мови за походженням та вживанням, за динамікою. 6. Точність слововживання як ознака мови науки. Спеціальна лексика в наукових текстах. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мацько Л.І. Культура української фахової мови: Навч. посіб. / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець. – К.: «Академія», 2007. – С.5-19, 40-53, 57-52. Реж. доступу: http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/3685/kul'tura_ukrains'kogo_fahovogo_movlennya.pdf

	<p>Лекція 2. Академічна культура, академічна доброчесність. Законодавче поле академічної доброчесності. Кодекс честі університету. Поняття про інтелектуальну власність та авторське право. Мистецтво написання наукових текстів. Наукова публікація як засіб фіксації та оприлюднення наукового результату. Підготовка й написання наукового тексту. Методика написання наукової статті. Наукова рецензія і науковий відгук (особливості укладання). Мовні кліше для написання рецензії та відгуку</p> <p>СРС.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Співвідношення академічної доброчесності та інтелектуальної власності 2. Плагіат у науковому тексті. 3. Інтернет та авторське право 4. Основні вимоги до виконання та оформлювання наукової статті, тез, курсової, дипломної робіт. 5. Оформлювання титульної сторінки наукової роботи. 6. Наукова стаття і науковий виступ: спільне та відмінне. <p>Література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики» ; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова» [Електронний ресурс]. – Київ : Таксон, 2016. – С. 37-53 – Режим доступу до ресурсу: https://drive.google.com/file/d/0ByePGdGpHh6Wa1NoR3g4S1FaWVE/view 2. Рижко Олена Миколаївна. Плагіат як соціальнокомунікаційне явище : монографія / Рижко Олена Миколаївна. - К: Паливода А.В.. - 2017. - С. 38-79 http://shron1.chtyvo.org.ua/Ryzhko_Olena/Plahiat_u_sotsialnokomunikatsiinomu_vymiri_pochatku_KhKhI_stolittia_pryroda_iavyscha_ta_istoriia_bor.pdf 3. Мацько Л.І. Культура української фахової мови: Навч. посіб. / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець. – К.: «Академія», 2007. – С. 62-73. Реж. доступу: http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/3685/kul'tura_ukrains'kogo_fahovogo_movlennya.pdf
2	<p>Лекція 2. Мовленнєвий етикет як компонент комунікації студентів та спеціалістів. Виступ із науковим повідомленням: структура, етапи підготовки. Культура ораторської і наукової дискусивно-полемічної мови. Наукові конференції, наукові дискусії, творчі диспути як засіб вияву культури наукової мови.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Умови ефективної мовленнєвої комунікації. 2. Шляхи подолання опору аудиторії. 3. Комунікативна позиція, способи її посилення. Культура слухання. 4. Дискусія, полеміка та диспут – спільне та відмінне. 5. Етичних норми і правила етикету під час дискусії. 6. Правила ведення переговорів. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мацько Л.І. Культура української фахової мови: Навч. посіб. / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець. – К.: «Академія», 2007. – С. 138-157, 173-190, 203-220. Реж. доступу: http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/3685/kul'tura_ukrains'kogo_fahovogo_movlennya.pdf
3.	

5. Практичні заняття

Завдання практичного заняття – перевірка теоретичного матеріалу, засвоєного у ході лекційної частини курсу, та набутих навичок у вирішенні конкретних завдань (комунікативних, евристичних, креативних).

№ з/п	Назва теми заняття
1	Практичне заняття 1. Підвищення рейтингу. Залік.

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми, що виноситься на самостійне опрацювання	Кількість годин СРС
Розділ 1. Культура мови й культура мовлення		
1	<p>Тема 1. Становлення та розвиток термінів. Культура термінотворення. Історія розвитку сучасної української термінології. Поняття “термін”, “термінологія”, “терміносистема”, “термінознавство”; поняття “дефініція. Структура термінів.</p> <p>Література: 1.Мацько Л.І. Культура української фахової мови: Навч. посіб. / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець. – К.: «Академія», 2007. – С.57-62. Реж. доступу: http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/3685/kul'tura_ukrains'kogo_fahovogo_movlennya.pdf</p>	8
Розділ 2. Академічна доброчесність та основи академічного письма		
2	<p>Тема 2. Джерела наукової та освітньої інформації й інформаційний пошук. Первинні та вторинні джерела інформації. Електронні ресурси освітньої та наукової інформації. Методи і типи інформаційного пошуку. Інформаційна грамотність. Культура інформаційного пошуку.</p> <p>Література: 1. Рижко О. М. Плагіат у соціальнокомунікаційному вимірі початку ХХІ століття: природа явища та історія боротьби : дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.01 «Теорія та історія соціальних комунікацій» [Електронний ресурс] / Рижко Олена Миколаївна, Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, Київ, 2017. – 438 с. – Режим доступу до ресурсу: http://shron1.chtyvo.org.ua/Ryzhko_Olena/Plahiat_u_sotsialnokomunikatsiinomu_vymiri_pochatku_KhKhI_stolittia_pryroda_iavyscha_ta_istoriia_bor.pdf</p> 2. Мельниченко А. Прояви академічної нечесності / А. Мельниченко // Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики»; за заг. ред.: Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. – Київ : Таксон, 2016. – С. 107–120. – Режим доступу до ресурсу: http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/2749	8

7. Індивідуальні завдання

Метою домашньої контрольної роботи (далі – ДКР) є перевірка засвоєння студентами знань про мову як суспільне явище та засіб професійного спілкування; розуміння ними основних процесів, що відбуваються в мові; вміння впізнавати й аналізувати мовні явища, оцінювати їх з позиції мовної нормативності; вміння застосовувати набуті знання на практиці, зокрема у процесі складання, редагування та перекладання академічних текстів. ДКР має на меті оцінити практичні вміння студентів.

8. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Система рейтингових балів, критерії оцінювання та умови допуску до семестрової атестації наведено у «Положенні про рейтингову систему оцінки успішності студентів з кредитного модуля (дисципліни) «Культура наукового технічного мовлення фахівця».

9. Методичні рекомендації

В основу програми покладено функціональний принцип і комунікативний метод мовленнєвої діяльності, що пояснює мотивацію використання лексичних мовних засобів для обслуговування багатоаспектних сфер людської діяльності, з метою забезпечення ефективного засвоєння матеріалу і розвитку навичок усного і писемного мовлення студентів. Функціональний принцип дає можливість вивчати лексичні засоби з огляду на їх функціонування в різних мовних стилях, сферах діяльності, мовленнєвих ситуаціях. Для забезпечення поглиблених знань студентів з культури наукового технічного мовлення до курсу включено матеріали з методики пошуку текстової інформації, її аналітичної обробки та упорядкування професійно-орієнтованого лексичного матеріалу.

Проведення лекцій та практичних занять з кредитного модуля "Культура наукового технічного мовлення фахівця" доцільно здійснювати з впровадженням нових форм і методів, зокрема інтерактивних методів з окремих тем замість академічних з метою уникнення пасивного сприйняття інформації студентами.

На заняттях студенти заочної форми вчаться виступати з доповідями, особливий інтерес викликає робота над фаховими та науково-технічними текстами з використанням комп'ютерних технологій. Такі форми роботи прискорюють процес активного опанування необхідною термінологією, новою лексику.

Вимоги щодо написання та оформлення ДКР: обсяг 10-15 сторінок, 14 шрифт, Times New Roman, 1,5 інтервал, вирівнювання основного тексту – за шириною. Обов'язкова наявність титульної сторінки, якісно оформленого списку літератури та посилань на джерела у тексті. ДКР передається на перевірку викладачеві не менше, ніж за 3 дні до практичного заняття.

У випадку дистанційного навчання для більш ефективної комунікації викладача та студентів використовується платформа ZOOM, електронна пошта викладача, месенджери Viber та Telegram. У електронному Кампусі розміщуються необхідні інформаційні матеріали та виставляються поточні оцінки.

Отже, володіння науковою мовою і активне її використання можливе при накопиченні знань та розширенні словникового запасу з поглибленим проникненням у семантичні зв'язки.

10. Рекомендована література

10.1. Базова

1. Мацько Л.І. Культура української фахової мови: Навч. посіб. / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець. – К.: «Академія», 2007. – 360 с. Реж. доступу: http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/3685/kul'tura_ukrains'kogo_fahovogo_movlennya.pdf

10.2. Допоміжна

1. Бабич Н.Д. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник / За ред. Н. Д. Бабич – Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. – 496 с. – Режим доступ до ресурсу: <http://posek.km.ua/biblioteka/%D0%9A/%D0%9A%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0%20%D1%84%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%91%D0%B0%D0%B1%D0%B8%D1%87%20%D0%9D.%D0%94..pdf>
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики» ; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова» [Електронний ресурс]. – Київ : Таксон, 2016. – 234 с. – Режим доступ до ресурсу: <https://drive.google.com/file/d/0ByePGdGpHh6WaiNoR3g4S1FaWVE/view>
3. Мельниченко А. Прояви академічної нечесності / А. Мельниченко // Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики» ; за заг. ред.: Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. – Київ : Таксон, 2016. – С. 107–120. – Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/2749>
4. Рижко О. М. Плагіат у соціальнокомунікаційному вимірі початку ХХІ століття: природа явища та історія боротьби : дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.01 «Теорія та історія соціальних комунікацій» [Електронний ресурс] / Рижко Олена Миколаївна, Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, Київ, 2017. – 438 с. – Режим доступу до ресурсу: [http://shron1.chtyvo.org.ua/Ryzhko Olena/Plahiat u sotsialnokomunikatsiinomu vymiri pochatku KhKhI stolittia pryroda iavyscha ta istoriia bor.pdf](http://shron1.chtyvo.org.ua/Ryzhko%20Olena/Plahiat%20u%20sotsialnokomunikatsiinomu%20vymiri%20pochatku%20KhKhI%20stolittia%20pryroda%20iavyscha%20ta%20istoriia%20bor.pdf)

11. Інформаційні ресурси

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws> (Законодавство України)
2. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua> (“Словники України”)
3. <http://ulif.mon.gov.ua> (Український лінгвістичний портал)
4. http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_vocab_CD.htm (Електронні версії словників термінографічної серії Слово Світ)
5. <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000989> (Великий тлумачний словник сучасної української мови)
6. <http://r2u.org.ua> (Академічний російсько-український словник за ред. А. Кримського)
7. <http://stalivyrazy.org.ua> (Російсько-український словник сталих виразів)
8. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm> (Українська мова : Енциклопедія)
9. <http://ukrndnc.org.ua> (Держспоживстандарт України)
10. http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_structure.htm (Організаційна структура, концептуальні засади і напрями діяльності Технічного комітету стандартизації науково-технічної термінології [ТК СНТТ])

